

ДО
КОМИСИЯ ЗА ВЗАИМОДЕЙСТВИЕ
С ГРАЖДАНСКИ ОРГАНИЗАЦИИ
И ДВИЖЕНИЯ
КЪМ 42-то НС
Г-ЖА МАЯ МАНОЛОВА

СТАНОВИЩЕ

ОТ

СНЦ "КОНФЕДЕРАЦИЯ ЗА ЗАЩИТА ОТ ДИСКРИМИНАЦИЯ"

Относно: Обществено обсъждане по проблемите, свързани с ЧСИ

УВАЖАЕМА ГОСПОЖО ПРЕДСЕДАТЕЛ,
УВАЖАЕМИ НАРОДНИ ПРЕДСТАВИТЕЛИ,

Като благодарим за предоставената ни възможност да участваме активно в процеса на формиране на законотворческо убеждение, предоставяме становището си, което е както следва:

Налице е нарушение на баланса между правата и задълженията на Длъжника и Вискателя. При сега действащата нормативна уредба Длъжникът е поставен в значително по-неблагоприятното положение да не разполага със същите като на Вискателя или на третите лица възможности за защита срещу принудителното изпълнение. Докато Вискателят и третите лица разполагат с механизъм, даващ непосредствен ефект, какъвто е предвидения в чл.435 от ГПК, то Длъжникът разполага единствено с механизма за защита, предвиден в чл.439 от ГПК, който препраща към общия исков процес. Този механизъм е значително по-тромав от защитата, която се дава в чл.435 и сл. за Вискателя и третите лица. Тази бавност, освен че дава по-късна по време защита, но води след себе си и други негативни последици, каквито са таксите за изпълнение и лихвите, които натоварват допълнително и без това санкционирания вече Длъжник. По този начин се надхвърля пропорционалността между заложената цел – превенция и защита срещу неизправния Длъжник, и средствата за изпълнението ѝ. В настоящата редакция на Глава Тридесет и девета от ГПК, средствата за защита на Длъжника, които законодателят е предвидил са значително по-неравноправни, т.е. по-малко по обем, по-бавни и следователно – по-неефективни в сравнение с предоставените на Вискателя средства.

Всичко това се отнася както за физическите, така и за юридическите лица. Считаме, че позицията на юридическите лица е важна, тъй като те имат поглед върху тематиката, както като Длъжник, така и като Взискател и тяхната позиция би била балансирана. Нашият опит показва, че в голямата си част бизнеса счита законодателството свързано с работата на ЧСИ за небалансирано и то в полза на Взискателя, което има невероятен отрицателен ефект върху работата предимно на средните и малките предприятия.

За да онагледим изложената от нас теза, по-долу засягаме няколко основни теми за дискусия:

1. При така действащото законодателство и работа на практика на ЧСИ има ли реално „срок за доброволно изпълнение” или съществува просто един документ наричан „Покана за доброволно изпълнение”, който документ обаче не изпълнява ролята, съгласно своето наименование?

Реално „срок за доброволно изпълнение” за Длъжника няма, тъй като съгласно действащата нормативна уредба, ЧСИ имат право едновременно с Поканата за доброволно изпълнение да изпращат писма за налагане на запори по банкови сметки на длъжниците и дефакто в повечето случаи длъжниците научават за заведените им изпълнителни дела едва когато им бъдат запорирани сметките и то във всички банки едновременно (във всяка за цялата сума по изпълнителния лист), което в повечето случаи ги лишава от възможност доброволно да преведат изискуемите суми, ако сметките им вече са запорирани и те нямат разполагаеми суми над запорираната сума. Като се вземе в съвкупност с това и упражнената по законодателен ред принуда върху търговските и другите публични субекти, да оперират с финансите си единствено посредством банки, се получава своеобразен §22 в следния вид: Длъжникът внася финансовите си постъпления в банки, нямайки право да борави със средства „Кеш“, а в банките го дебне запор, който го лишава от възможността да борави и със сметките си. Следователно, доброволното изпълнение е априори бламирано, като е оставена единствено възможността за принудително такова и то по волята на съответния съдебен изпълнител (СИ).

Има не малко случаи, в които ЧСИ бавят целенасочено получаването на Поканата от длъжника или не я изпращат преди да наложат запори по банковите сметки с цел „изненада”. Всичко това обаче освен, че лишава длъжника от каквото и да е било срок за доброволно изпълнение го натоварва и с допълнителни такси, свързани с налагане на запори в повечето случаи в 30 банки, последвани от още други такси за вдигането им и други подобни.

2. Не е ли налице дискриминация на ДСИ спрямо ЧСИ, тъй като при изпълнителното производство от ДСИ, в случай, че длъжника е погасил задълженията си в рамките на срока за доброволно изпълнение, такси реално не се

дължат, освен минималните? При отговора следва да се има предвид, че това правило не важи за ЧСИ.

3. След като държавата и общините имат право да насочват изпълнителни дела и към ЧСИ, то какъв е смисъла от поддържането на ДСИ и тяхната издръжка от бюджета? И защо таксите за публично изпълнение да не влизат в държавната хазна?

Имайки предвид тезата, че държавата следва да дава пример на своите граждани за коректно поведение, спазващо нормите на закона, за да може да изисква същото от всеки един гражданин, хубаво би било тя да има непосредствен контрол върху процеса на изпълнителното производство чрез ДСИ. Обратното се случва когато Длъжникът остава с впечатлението, че държавата или общините са тези, които по изключително „агресивен“, а понякога „на ръба на закона“ начин стоят зад действията на ЧСИ, които в много от случаите действат и като „страна“ в процеса на изпълнителното производство (действията им са такива), водени от личния си интерес, а именно събиране на максимални такси.

Има много случаи, в които ЧСИ, водени от личния си интерес злоупотребяват с незнанието на длъжниците и присъединяват държавата след като Длъжника си е платил в 14-дневния срок за доброволно изпълнение в много от случаите директно на Взыскателя, като бавят прекратяването на изпълнителното дело независимо от наличието на писмена молба от Взыскателя за това. Длъжникът обаче не може да се защити по бърз ред и не може да обжалва отказа на съдебния изпълнител да извърши спирането или прекратяването на принудителното изпълнение, освен по общия исков ред.

Дори в случаите, когато Възложителя има споразумение с държавата и е обезпечил своите задължения и ги плаща по някакъв ред и представя Декларация по чл.87 за липса на изискуеми задължения, този факт не спира изпълнението на ЧСИ по отношение на държавните вземания, тъй като в исканията, които изпращат ЧСИ до НАП няма информационна графа за разделяне на изискуеми от неизискуеми вземания. **Това води до изключително негативен за бизнеса ефект**, който изпада в ситуации на невъзможност за погасяване на по-големи суми в кратки срокове върху които се трупат огромни такси, при условие, че вече има договорен начин на плащане и обезпечение спрямо НАП.

Колкото до въпроса: Дискриминиран ли е Длъжникът от гледна точка на защита на своите права спрямо Взыскателя, включително и спрямо 3-ти лица? Считаме, че отговорът следва да е „да“, тъй като съществува значителен дисбаланс в правата и задълженията между Длъжника и Взыскателя от гледна точка на възможностите за защита на собствения интерес. Визираме по-точно случаите при следните хипотези:

- Длъжникът няма право на обжалване на действията на съдебния изпълнител, включително спирането и прекратяването на принудителното изпълнение по чл.435 от ГПК. Това право има Вискателя, който в голяма част от случаите няма интерес от това, по-скоро интереса е на Длъжника. **За Длъжника пътят на защита е основно по общия исков ред чл.439 от ГПК, като междуременно не се спира изпълнението.** Това положение е установено в многобройната съдебна практика, при която всяко възражение (жалба) от страна на Длъжник се разглежда от съда само в контекста на изричното изброяване в чл.435, ал.2 от ГПК, а именно: *„Длъжникът може да обжалва постановлението за глоба и насочването на изпълнението върху имущество, което смята за несеквестрируемо, отнемането на движима вещ или отстраняването му от имот, поради това, че не е уведомен надлежно за изпълнението, както и постановлението за разноските.“*. Нито дума за тълкуване по аналогия или друг способ за възможен отпор срещу действията на СИ, които споменахме по-горе, че са се превърнали в установена порочна практика. Като пример сочим Определение на Окръжен съд Варна от 13.10.2011 г., в което това изброяване на законовите хипотези е залегнало като основание за постановения отказ за защита на оспорващия Длъжник.

- Налице е и доста противоречива практика по прекратяване на изпълнителните дела от ЧСИ. Често независимо от постъпването на заявление от самия Вискател до ЧСИ за прекратяване на изпълнително дело, ЧСИ не го правят независимо, че към същия този момент е настъпило основанието на чл.433, ал.1, т.2 от ГПК, като ЧСИ продължават да извършват изпълнителни действия, включително и по присъединяване на държавата, с което затрудняват и пречат на работата на юридическите лица. Това поведение на ЧСИ, съчетано със споменатото по-горе генерирано по законодателен път безсилие на Длъжника да се защити своевременно, води до сериозно накърняване на интереса на търговеца, още повече, когато от него се изисква представяне на декларации за липса на активни изпълнителни дела, за да му се разреши усвояването на банков кредит или др.п.

В тази връзка нашето становище е, че е необходимо да се предвидят адекватни и реципрочни средства за защита срещу действията на СИ и за Длъжника, за които приложението на сега действащите норми на ГПК му отреждат ролята на „постоянен заподозрян“, имащ единствено правото да плаща и то нерядко до безкрай при това с натрупване, без да се защитава. В така установеното законово положение, пропорционалността и съразмерността на санкцията спрямо нарушението е определено нарушена. То не работи в полза на прозрачността и излизане от сивата икономика. Не работи и в полза на държавата, а и създава предпоставки за генериране на корупция.

Дали тези средства в закона ще бъдат закрепени в чл.435 под формата на нови алинеи или ще бъдат създадени нови членове в Глава Тридесет и

девет на ГПК, е въпрос единствено на законодателна техника и съответно експертно решение. По-важен е резултатът, за който изложихме мнението си дотук.

В заключение, въпреки положените усилия да изложим накратко впечатленията си от практическото приложение на сега съществуващата нормативна уредба в сферата на принудителното изпълнение, то едва ли сме успели да го сторим, тъй като темата е чувствителна и доста обширна поради високия обществен интерес, с която е натоварена, практиката – сериозна, а необходимостта от промяна – неотложна. Стремещт ни да засегнем някои важни аспекти, свързани с работата на ЧСИ е продиктуван, както от желанието да допринесем към отстраняване на празнотите и недостатъците в действащата секторна нормативна уредба, така и от желанието всички физически и/или юридически субекти да работят при нормални и равнопоставени условия, предразполагащи към генериране на по-голяма прозрачност и премахване на препятствията в бизнеса в България.

Като се надяваме да сме Ви били от полза в законодателните Ви усилия, оставаме на разположение в случай на необходимост.

Вносител:
Конфедерация за защита от дискриминация

С уважение,

Андрей Петров, Председател на Конфедерация
за защита от дискриминация

